

mere i Udlandet, end vi sælger. Og hvis det danske Samfund bliver ved at køre ret mange Aar paa samme Maade som i de sidste Par Aar, er der ingen Tvivl om, at vi før eller senere vil ende i en saadan Nødstilstand, at vi staar overfor en uoprettelig Katastrofe.

Der omdøles maanedlig paa Rigsdagsmændenes Pladser smaa blaa Hæfter, hvori der gøres Rede for Importen og Eksporten her i Danmark. Man behøver ikke at studere mere end første Side i disse Hæfter for at være paa det rene med, i hvilket overordentligt Omfang vi i det internationale Samkvem er gjort Skakmat. Det blev sagt os, da vi forhandlede i Valutaraadet i Begyndelsen af 1920, at Landbruget meget hurtigt vilde komme op paa fuld Eksport, at det nok hurtigt skulde vise sig, at vi, naar det skete, vilde komme over Vanskelighederne. Landbrugets Eksportevne vilde fremdeles være tilstrækkelig til at klare alle Vanskeligheder for os. Hvad er nu Resultatet blevet? Ja, for 1919 kender vi det. Det var i høj Grad kummerligt, en reel Underbalance, alle Forhold tagne i Betragtning, ogsaa det Forhold, at vi havde tjent Penge i Udlandet ved Skibsfart og ved Transithandel, et reelt Nettounderskud paa ca. 1100 Mill. Kr. Men er 1920 nu bedre? I første Halvaar af 1920 beløber hele den danske Landbrugseksport sig til 494 Mill. Kr. Det er ikke af større Betydning, end hvad vi allerede anslog det til i Begyndelsen af Aaret. Jeg skal kun nævne, at til saadanne Varer, som aldeles afgjort bruges her i Landet, og som saa at sige Maaned efter Maaned er gaaet ind i det almindelige Konsum, som Kul, Olie af forskellig Slags, Træ, Papir, Kolonialvarer, Havesager, Frugt, Drikkevarer, forskellige Plantestoffer som f. Eks. til Margarine — og disse Poster er jo dog ikke tilnærmelsesvis udtømmende —, har vi af de 494 Mill. Kr., som hele Landbrugseksporten andrager, brugt de 461½ Mill. Kr. Kun den blinde kan mene, at vi er i Stand til at fortsætte vort økonomiske Liv paa det Grundlag. Der er jo de Hundreder for ikke at sige de Tusinder af andre Poster, der skal dækkes ved Køb i Udlandet. Vi har ikke en Øre at betale det med, vi maa tage alt paa Kredit, og vi gør det, vi arbejder os dybere og dybere ned i Afhængighed, ja, selv Landbruget har jo et forholdsvis ringe Nettoeksportoverskud, naar det kommer til Stykket. Jeg nævnte for Dem, at hele Landbrugseksporten kun har indbragt os 494½ Mill.

Kr., altsaa knapt en halv Milliard. Men der er i det samme Halvaar importeret til Danmark levende Dyr for 5½ Million, uformalet Korn for 52 Millioner, formalede Kornvarer for 9,2 Millioner, andre Fabrikata af Korn for 0,9 Millioner, Frø til Udsæd for 15,1 Millioner, Foderstoffer for 83 Millioner, Gødning for 49 Millioner, Majs og Majsflager for 0,8 Millioner, Fedt og Konserver for 8,3 Millioner, og jeg kunde nævne Dem en hel Række andre Varer, som alle fortæres her i Landet, og som for en meget væsentlig Del aldeles ikke paa nogen Maade tjener til at forøge vor Produktivitet. Disse Varer, som jeg her har nævnt — og det er jo egentlige Landbrugsvarer, der er købt i Udlandet —, har kostet 223 Millioner. Disse Tal viser os til fulde, hvilken overordentlig farlig Stilling Danmark befinder sig i, hvilken svag Stilling vi har.

Og denne svage Stilling skyldes udelukkende den Omstændighed, at vi har købt en Masse Raavarer i Udlandet til kolossale Priser, medens vi ikke kan faa tilsvarende Priser for vore Eksportvarer. Kul koster 12—13 Gange saa meget som normalt. Smør, vor Hovedeksportartikel, koster kun 3—4 Gange saa meget som normalt. Det er uhyre Beløb, vi har anvendt paa vor Brændselskonto, skønt vi har nedsat Forbruget af udenlandsk Brændsel i ganske forbavsende Omfang. Den store Import, vi har og har haft, har aldeles ikke tjent til, i Forhold til sin Kostbarhed, at øge Produktiviteten. En meget væsentlig Del af Varerne har været Luksusvarer. Man har haft mange Penge mellem Hænder, og det har givet hos mange en falsk Forestilling om, at Danmarks Rigdom var næsten ubegrænset. Har man mange Tikronesedler i Lommen, tror man, at man befinder sig i et Land, hvor Mælk og Honning flyder, hvor der ikke er Nød, men kun Velstand. Det er en ren Misforstaaelse. Men det har bidraget til, at der er købt langt over Evne og langt over Nationens Evne og ogsaa forbrugt langt over Nationens Evne. Og det strækker sig til alle Samfundsklasser, ikke mindst opad, hvad der i mange Henseender har bidraget til at gøre de sociale Tilstande vanskeligere her i Landet, end de ellers vilde være.

Vi er inde i en Periode, hvor Landet affolkes og Byerne overbefolkes, hvor vi har Bolignød, som det overstiger Købstadkommunernes Evne at raade Bod paa. Landbruget køber stedse flere, større og dyrere Maskiner. Maskinerne bliver mere